1942 március 28, szombat. XVI. évfolyam, 13. szám.

CELLDÖMÖLKI LAP

=POLITIKAI-TÁRSADALMI-ÉS-SZÉPIRODALMI-HETILAP=

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Celldömölk, gróf Széchenyi-utca 12. Telefon: 55. Csekkszám 17.258.

Felelős szerkesztő: NAGY IMRE

Előfizetési árak: 1 évre 6, ½ évre 3, ¼ évre 1·50 P. Megjelenik minden szombaton.

Kállay Miklósról

méltán elmondhatjuk, hogy új alliust hozott a magyar belpolitikába. Alig néhány napos miniszterelnök, a mire is jelentős intézkedések állanak mögötte pedig ugyanakkor még el sem mondotta programmbeszédét.

Új volt a hang, ahogyan beszédét megtartotta. Ilyen határozott bátor hangot még nem hallottunk miniszterelnökétől. Elmondotta a maga sürgős teendőit, előadta miniszterelnek sürgős tennivalóit, hogy mi mindenféle intézkedésekre utasította őket, ismételjük már akkor, amikor még be sem mutatkozott.

Új volt, ahogyan a magyar néprőt s a faji kérdésről mondott. Megnyugtatta az országot afelől: hogy a termelésben nem lesz fennakadás, a hogyan azt tette, a bizonyítékot is benne érezték szavaiban.

Új volt a hang a felsőházban is, amikor a felsőház földbirtokos tagjait megnyugtatta, hogy addig nem nyul hozzá mammutbirtokaikhoz, amig megfelelő termelői erőttségekkel rendelkező kisbirtokos telepesréteg rendelkezésre nem áll. Hogy pedig ez minél előbb rendelkezésre álljon, arról ő maga fog gondoskodni. Ezek a szavai is igen megnyugtatóleg hatottak a magyar nép felé.

Új volt az is, amit az ellenzékről mondott, s főleg az, amit Imrédy Bélától, a vezérére alatt álló Rákóczi-Pártszövetségről elmondott. Imrédy Bélának ott a helye — mondotta —, ahol az ország épitő munkáját a magyar újjáépítés nagy feladatáért, a magyar jövőért, a magyar egészségért, puritán életét és munkáját a magyar újjáépítés nem nélkülözheti. Valóban logosult a bizalom, hogy Kállay Miklós most fogja teremteni az összes értékes magyar erők összefogását. Az ellenzékkel nem lehengerelni akarja, hanem annak legértékesebb részét bekapcsolni a magyar újjáépítés nagy feladatainak rejtő hősi munkájába.

Végezetül új volt az is, ahogyan szociáldemokraták felé megtelelt. Röviden, velősen, szinte ellentmondást nem tűrő hangon, de ez a hang nem a magyar értékek ellen szól, hanem a magyar népi erők ellenségei ellen.

Az egész bemutatkozás, azt az érzést keltette minden jó magyar emberben pártkülönbség nélkül, hogy olyan magyar miniszterelnökünk van, aki a magyar népi kérdések megoldásáért mindent el fog követni.

Magyar tehetségek és megmentésük

Egyetlen magyar tehetséges gyermeknek sem szabad elvesznie. A szegényt a Gondviselés rendszerint az eszével kárpótolja. Az anyagi szegénység nem lehet akadálya a tanulásnak.

Körülbelül félév óta egyre többet hallhatunk egy mozgalomról, mely nem kerülhet maga elé.t. eredményes munkásságát a jövendő népi Magyarország kialakítása szempontjából mégis igen sokra kell értékelnünk. Napilapjaink is elég gyakran adnak hirt arról, hogy az ország hol egyik, hol másik pontján indul kezdeményezés a szegény falusi és tanyai szegény, de értékes gyermekeink iskoláztatása érdekében. Sőt a magyar kormány is nagy lépést tett a szórványmagyarság gyermekeinek iskoláztatásáért.

Most azonban arról lesz szó, hogy a magyar nép egy igen tekintélyes része a magyar középiskolákban számarányán jóval alul van képviselve. s így az új magyar vezetőréteg kiválasztása csak igen nehezen haladhat előre. Pedig az új magyar vezető osztályra mulhatatlanul szükség van, ha nem akarunk lemaradni a népek versenyében. A rádió is nem egyszer dobja bele a kérdést a hallgatók lelkébe, jelölni annak, hogy egészen nagyvonalúságú kérdésről van szó. Középosztályunk megfelelő utánpótlását csak a magyar mély rétegekből remélhet. ez mumár közbevetésünkben nagy. Mégis még mindig nagy a tiszavirágfaiság ezekben a kérdésekben.

Mindenekelőtt szeretnénk leszögezni, hogy a tanuláshoz az elemi iskolán túl is joga van mindenkinek, születés és származás, valamint anyagi helyzetre való tekintet nélkül, aki csak megindja állami vagy a helyén. Ez a demokráciának egy soha el nem vitatható elvi eredménye volt. Elméletileg azért, mert a gyakorlatban különösen nálunk, nem igen adott módot arra, hogy a valóban arra való gyermek anyagi szegénysége ellenére is bejuthasson a középiskolába.

A magyar tehetségkutató és mentő mozgalom pedig éppen arra irányul, hogy ezekből a tehetséges falusi és tanyai magyar gyermekekből minél többet összegyűjtsön a középiskolába. Ezt a mozgalmat tehát minden jóravaló magyar embernek szeretettel és megértéssel kell támogatnia, a munkájába bekapcsolódnia. Ez a mozgalom nem a tehetségtelen gyermekeket akarja támogatással, azt a tehetségteleneket szemében a mint tehetségesebbeket szeretné az iskolapadjában, s az élet tanítómesterének, akik különben helyettük vagy egyéb munka lehetőségéből, a tehetségtelenek

Ma ugyanis az a helyzet, hogy egy középosztálybeli család a gyermekét mindenképpen taníttatja, ha van tehetsége, ha nincs, már t. i. a gyermeknek. Sok olyan család van, még ma is, amelyik azt hiszi, hogy az ipari és a kereskedelmi pálya alábbvaló, mint a jegyzői irodákban való munka. S ha van tehetsége az illetőnek, ha nincs a tanulásra, erőltetik, mert egy „úri" családgyermekének nem illik elmenni kereskedőnek, jól lehet ott tudná a gyerek minden képességét kifejteni, idővel virágzó üzletre szert tenni, s ezáltal lenne reméltető egy valóban anyagilag erős és független magyar kereskedő polgárság megteremtése, amely alapja lehetne a művelt magyar középrétegnek.

A középosztály túlnyomó része helyzeti előnyben is van a vidék tehetséges, de szegény népességével szemben. A legtöbb esetben helyben van a középiskola, sőt elég gyakran a Mikszáth is, nem kell tehát vidékről bennlakást fizetni, s egyéb szempontból kiadástól is mentve van. Ezzel szemben hátrányban állapítja meg a deréki falusi tanító valamelyik parasztvagy család fiáról, hogy esze olyan mint a borotva, s mindenképpen tanulni kellene, mért csak azért is, mert abból a pár holdból nem lehet majd megélni, amire már növekedik 4 vagy több gyermek is. Egyetlen megoldás lenne tehát a tanítónak, de erre nincs fedezete sem a szülőnek, sem a tanítónak, még ha szive szakad is meg egy kívülő eme panaszon maradásán.

Nyilvánvaló, hogyha a magyar társadalom, s elsősorban a magyar nevelői rend, komolyan veszi hivatását: *ezt a tehetségekkel való pazarlást nem engedheti tovább folyni, s a föld alól is előtemetni legalább egy-egy ilyen tehetséges gyermek megmentésének anyagi előfeltételeit.*

Nagy kérés tehát, hogy valóban tehetséges gyermeket kiszoljon fel a tanító, az iskola, s ezen keresztül a társadalom is. A kérdés ezzel ugyan nincs megoldva tökéletesen, de ez is több a semminél, sőt lényegesen több, hiszen ennek egy évben az országterületén 50 tehetséges népi származású szegény gyermeknek tíz év alatt már 500 olyan tehetséges emberünk lesz, akik különben helyettesítő egyéb munka lehetőségéből, a

önmagával meghasonlott lélekkel morzsolgatná le nélvtelen életét. Jól tudom, hogy több kérdés tisztázása szükséges ahhoz, hogy itt világosan lássunk és lássuk meg a feladatokat, azért egymás után vesszük a felmerülő kérdéseket, a sorra megvizsgálva őket, pozitív javaslattal is jönni fogunk szükebb tájegységünk tehetségkutató munkájának megszervezésére.

II.

Mindenekelőtt hadd álljon itt egyúttal adat annak bizonyítására, hogy a magyar államot fenntartó nép mily elenyésző csekély számmal van képviselve a magyar középiskolákban. Adataink feltétlenül megbízhatóak. *Szombathfalvi György*, a kiváló társadalompolitikus a Nap és Családvédelem c. valamint a Társadalomtudomány c. folyóiratainkban igen tanulságos adatokat tett közzé erre vonatkozóan. Az 1938—39. isk. évben, amikor az ország lakosainak majdnem tíz millió volt 97.178-volt a magyar gimnáziumok száma. Ugyanebben az évben Magyarország népességének 31·15 % volt nemzetiségi, kisbirtokos, kisbérlő, ipari munkás és bányamunkás. De ugyanezek csak 0·94 %-ban voltak jelen a gimnáziumi tanulóknak. De még ennél is feltűnőbb az, hogy a magyar népesség 38·05 %-át kitevő napszámosok, gazdasági cselédek, kisbirtokos napszámosok, ipari munkások és földmíves napszámosok gyermekei mindössze 1·33 %-ával voltak képviselve a gimnáziumi tanulók közöt.

Ki nem látja, hogy itt óriási különbség van, amikor a nagyvagyonú gyermekek olyan arányban járnak középiskolába, amilyen arányban a lakosságban részesednek, s amikor a szegény gyermekek alig 1·33 %-ban képviselve a gimnáziumi tanulók közöt.

A magyar [illegible] éppen a magyar középosztálynak a gyermekeit akarja középiskolai tanulmányaikban megmenteni a belőlük minél többet bejuttatni a magyar középiskolákba. A népi élet [illegible] egészséges arányosságát a magyar vezetőosztályok tekintetében.

De egyáltalán kiknek kell a tehetségeket a magyarság [illegible] mély, alapjaiból az arra legalkalmasabb gyermekeket, vagy talán olyan módon, amely hiányos tudásukban nyujtana módot arra, hogy az így kiemelt tehetséges gyermek valóban ha [illegible] a hozzáfűzött reményeknek.

Ilyen módszer van-e, vagy nincs, s hogyan lehet azt megtalálni. De azt is tudni, hogy legyen. Erről

van ugyanis szó, hogy minden olyan magyar gyermeknek, akit a tehetség kutató mozgalom beemel a közép iskolába s annak elvégzését lehetővé teszi a számára, vitamin-felfedező legyen vagy eléle világhirnév. Az nem feltétlenül szükséges, hogy végig szinjeles legyen, mert igen jól tudjuk, hogy ebben az országban a legtehetségesebb népelem a mi fajtánk s ha mások sokkal kevesebb tudással és rátermettséggel érvényesülhetnek a legmagasabb poziciókig, akkor a magyarság nem elégedhetik meg azzal, hogy nagy kegyesen megengedik neki, hogy akkor ő is tanulhat, ha lángelme vagy kivételes tehetség. Minden magyar gondolkodó fő tudja, mire gondolok itt.

De addig, míg minden magyar tehetséges gyermeknek nem jut hely az iskolában, addig senki sem neheztelhet azért, ha a legkiválóbbakat igyekezünk az iskolába bejuttatni. Hogy azután belőlük feltétlenül értékes tagja lesz-e a társadalmunknak, vagy egyik-másik talán el is bukik idővel, azt se nem állithatjuk, sem nem tagadhatjuk. De az kétségtelen, hogy elenyésző és érvelésre egyáltalán fel nem használható kicsi mennyiség lesz az, amelyik nem fog méltonak mutatkozni a tehetségkutató s mentő mozgalom bizalmára. Nevelők állanak ott a gyermeknek szinte már értelme nyílásánál s azok felelőssége vezeti és neveli addig, míg ember nem lesz belőle. Ember a javából. Erre a reményre jogositanak az eddigi eredmények.

Arra az ellenvetésre, amelyik szerint ezáltal a falutól elvonjuk éppen a legtehetségesebb elemeket, könnyű válaszolni. A falun nem azzal segítünk, ha a legjobb fiait kiemeljük belőle, hogy a magyar vezető osztályokat felfrissitsük, hanem azzal ha a többi tehetséges, jóravaló és becsületes gyermeknek megfelelő nevelést adunk magában a faluban s a falu számára fenntartott intézményekben, elsősorban az országosan kiépitendő *népfőiskolai* tanfolyamokon. A népfőiskolái, mely Finnországban és Dániában alapja lett egy magas szinvonalú népi kulturának és gazdasági jólétnek, a magyarság mindkét nembeli ifjúságának el kell végeznie. Ott vannak azután a gazdasági iskolák, amiknek magyar szellemű vezetése mind arra hivatott hogy a magyarság fiatalságát korszerű szellemi, lelki és gazdasági műveltséggel készitse elő a jobb magyar jövendő kialakitására Merad ész és vezető kéz a magyar falun elég

IRODALOM

[illegible]:

Halál felé.

Hegyen át, völgyön át, síkon át,
csatába mentek a katonák.
Hallgatták a baljós ágyúszót,
Egy öreg katona végre szólt:

Be jó, ha fiatal valaki,
asszonya gyermeke nincs neki.
Ha meghal, nem hagy itt özvegyet,
apátlan, árva, kisgyermeket . . .

Hegyen át, völgyön át, síkon át,
csatába mentek a katonák.
Hallgatták a baljós ágyúszót,
Egy ifjú katona válaszolt:

Be jó is maguknak öregek,
örültek, búsultak eleget.
Hej, de mink elején se vagyunk
s a szerelem hajnalán meghalunk.

A Pápa és Vidéke és a Celldömölki Hirlap

Hogy milyen helyes utakon indult el ebben az évben a Celldömölki Hirlap s hogy mennyire helyesen látta meg a vidéki sajtó hivatását azt mi sem bizonyitja jobban mint az a tény, hogy a Pápa és Vidéke című laptársunk e hó folyamán új szerkesztőt kapván *Kerényi Olaf* személyében az új szerkesztő lapunk munkatársának, *Szij Rezsőnek* egyik januári számunkban megjelent s a vidéki sajtó jelentőségéről irt nagy visszhangot kiváltott cikkét átveszi s Beköszöntőjének mintegy háromnegyed részét ez a szószerinti idézet tölti ki. Anélkül azonban, hogy a forrást csak távolról is megjelölné.

Mi ennek ellenére is örömmel látjuk, hogy a mi magas célkitűzéseinket a Pápa és Vidéke is a magáévá tette s örülünk, hogy egyre többen látják be a vidéki sajtó igazi jelentőségét s veszik komolyan a sajtó hivatását. A Pápa és Vidéke komoly munkáját a szociális helyi kérdések megoldása irányában örömmel látjuk, s azt üzenjük neki, hogy a színvonal értékét továbbra is csak tartsa fenn s munkája ezzel is a magyarabb magyarság boldogulását.

Szerkesztői üzenetek:

K. L. Sárvár. Az hogy Rákosi Jenő hogy vélekedett valakiről, nem jelent semmit. Nyissa fel bármelyik kiváló történészünk könyvét, a vonatkozó rész pontosan kimutatja, mennyi kárt jelentett Rákosi (Kremsel) Jenőék délibábos politikája. A legkitűnőbb magyar társadalomtudós, Dékány István egyetemi tanár írta róla alig egy hónapja: „Ahogy Rákosi J. gondolkozott, úgy mások csak álmodhattak, de politikai érzékkel így nem gondolkozhattak. Ha valaki nálunk 30 milliós magyart igért rövidesen, az kellett, hogy idegen lett légyen“. S valóban Rákosi Jenő határtalan gyűlölettel szállt szembe a fajmagyarság törekvéseivel s a kor legnagyobb költői válaszát, Adyt a végletekig üldözte. Hosszú élete alatt egy sereg zsidót „fedezett fel“, de egyetlen értékes magyar tehetségnek sem nyitott útat, vagy nyujtott pártfogást. Kisebbségi politikájáról a kisebbségi magyarság legkiválóbbjai mondtak lesújtó kritikát. A többinek megitélését Önre bízzuk.

Könyvet, papirt és irószert:

Celldömölkön a Turulnál, Sárváron Tóth Károlynál...

Legyen világosság!

Még mindig kisért az az ostoba felfogás amelyik, a faji kérdés feszegetését a magyarságra nézve károsnak itéli. Mert állitólag tulságosan keverék nép vagyunk. Már egyszer idéztük a tudomány — amelyik a legilletékesebb e kérdés eldöntésére — véleményét. Egyetlen idegen elem vérünk képletében a germán, ez is mindössze 6%-al van csak képviselve. A zsidó elem a közép és felsőosztály egyes családjaiban jelent veszedelmet viszont a további romlásnak részben már gátat vetettek, részpedig rövidesen teljesen gátat fognak vetni. Az a tény, hogy a középosztály egyes tagjainak idegen a neve, vagy idegen hangzású, az ismét nem lényeges e tekintetben. Mert míg egyrészt igen sok idegen hangzású név a 15-17 század divatjának köszönhető, amikor magyar neveket a humánizmus hatása alatt ellatinosítottak, ezzel a vérség nem romlott semmit. Másrészt pedig azt kell mondanunk hogy mégha az egész középosztály idegen hangzású névvel rendelkezne is, akkor is csak egy vékony réteg idegen eredetéről lehetne beszélni De mindenki tudja, hogy nem így van. Akikkel a századok folyamán keveredtünk, kúnokkal, jászokkal törökökkel, a balti eredetű szlovákokkal vagy részben avar eredetű mócokkal, csak fajképletünk ősi elemei erősödtek. Örülünk neki hogy vérség dolgában egyik legegészségesebb népe vagyunk Európának. Afrikában a néger törzsek közt akadhat abszolut tiszta faj, de kultúrnépek mindig ki vannak téve bizonyos fokú keveredésnek, ami azonban nálunk egyáltalán nem öltött veszélyes méreteket.

A CELLDÖMÖLKI HIRLAP
a magyar lelkiismeret,
a faji öntudat és
a faji szellem képviselője.

Iskola a magyarságra!

Tisza Lajos gróf, aki csak nemrég távozott el az élők sorából, 1100 hold földet hagyott végrendeletileg a cselédei számára. — Mikor először olvastuk a hírt, alig akartunk hinni szemeinknek, pedig a nemes gróf nagyszerű szociális gondolkodásáról és tetteiről ép eleget hallottunk. Népfőiskolát állittatott fel birtokán, felszabadulni vágyó cselédjeit önállósitotta, s középbirtokhoz juttatta. Mégis maradt neki elég, pedig előzőleg tisztiszolgájának ki életét mentette meg a háborúban, 300 holdat, írd és olvasd: háromszáz holdat adományozott. S mégsem esett le a korona a fejéről. Sőt, Tisza Lajos gróf méltónak bizonyult a Tiszák nevére halálában is, amikor birtokát arra a néprétegre hagyta, amelyik nem futhat el innen, ha kemény idők jönnek, amelyik meg tudott halni, s ma is megtud halni a drága magyar földért, amelyet görcsösen tudott mindig magához ölelni, ha áldást adott, ha csapást mért rá árviz vagy aszály formájában.

Jegyezzük fel a nemes gróf eme gesztusát, ami példaadó, s méltó Széchenyi és Tisza István grófok nagyszerű erkölcsi örökségéhez. Vajha a többi gróf is így fogná fel nagybirtoka értelmét. Mert eddig Tisza Lajos grófon kivül csak egy grófi példát tudunk a jelen időkből az pedig a mai Szlovákiában élő Eszterházy János grófét. Az ő nevüket a magyar nép bizonyosan oda fogja helyezni, ahova Rákócziét és Kossuthét helyezte. A legelőkelőbb helyre.

A celldömölki Járási Ipartestület közgyűlése

Egy követésre méltó határozat

E hó 15-én tartotta meg a Celldömölki Járási Ipartestület évi rendes közgyűlését, az ipartestületi székház nagytermében Kirchner Elek igazgatómérnök elnöklete alatt, amelyen az I. fokú iparhatóság képviseletében dr. Hetthyéssy Jenő járási főszolgabiró is reszt vett.

A közgyűlést Kirchner Elek elnök nyitotta meg, aki elnöki megnyitójában meleg szavakkal emlékezett meg Horthy Miklós országlásának elmult évi eredményeiről, a diadalmas délvidéki harcokról, s a bolsevizmus elleni küzdelemről. Majd március idusának hódolt az elnök kegyeletes szavakkal, rámutatva a testvéri szeretet és megértés szükségességére.

Garray Rezső ipartestület jegyző jelentésében áldozott azoknak a magyar hősöknek, akik a messzi Oroszországban alusszák örök álmukat. Majd rátért azokra a nehézségekre, amelyeket az anyaghiány okozott az egyes szakmákban. Ismertette azt a hatalmas munkát, amelyet az ipartestület vezetősége végzett, hogy az egyes kisiparosok munkájának zavartalanságát nemikép biztositani tudják. A beadott anyagigényléseket sokesetben az elnökség személyesen juttatta el, az illetékes helyre. Az épitő és cipésziparttól eltekintve, súlyos zavarok a többi szakma anyagellátásában nem voltak. Amig az épitőipar helyzetének javulására a kilátások megvannak, a cipészipar a legsötétebb jövő elé néz. Különösen az az új rendszer, amelynek keretében bárki beválthatja a kiadott talputalványokat, veszélyezteti a cipésziparosság létét. E határozta a közgyűlés, hogy a kerület országgyűlési képviselőjét fogja felkérni a cipésziparosság panaszainak orvoslása érdekében leendő eljárásra.

Majd ismertette a jegyző az árakulás kérdését amelyből megállapitható, hogy nagyobb zavarok, vagy visszaélések e téren nem mutatkoztak. Az iparos nyugdij ügyének ismertetése után a jegyző ismertette az Ipok szociális munkásságát, felhivta az iparosság figyelmét az iparosgyógy házak igénybevételére. Az iparosok hiteleltátásának [illegible] után [illegible] [illegible] [illegible] be az ipartestület elmult évi ügyforgalmáról, amelyből megállapitható volt, hogy a jánosházai ipartestület vissza állítása után az ipartestület taglétszáma 624 re csökkent ami azonban az ipartestület ügyforgalmát nem érintette mert az az elmult esztendőben 1678 ügyiratot mutat. Az ipartestület 2387 levelet küldött el. Segédet bejelentettek 246 ot, tanoncszerződést kötöttek 117 et, munkakönyv kiadatott 87, segédlevél 88. OTI be- és kijelentőlap az ipartestülethez 2206 drb érkezett be. OTI járulékok címén az ipartestület beszedett 39.529 P t.

Az ipartestület zárszámadása szerint az ipartestület összes bevétele 13.206 P kiadása 13.003 P. Az ipartestület tiszta vagyona 21.172 P, amelyben szerepel 6400 P hátralékos tagdij és 2200 P hátralékos belépésdij. A közgyűlés utasította az elöljáróságot, hogy a hátralékok behajtását szorgalmazza. A költségvetés tárgyalásánál a fedezet 8000 P-ben a szükséglet 9300 P ben állapittatott meg a közgyűlés, míg a hiány pótlásául a több mint 2000 P takarékbetétet jelölte ki a közgyűlés. A költségvetés tárgyalása során szép és követésre méltó határozatot hozott a közgyűlés, amennyiben nemcsak mint a multban, 50% os tagdijpótlékot szavazott meg egyhangúan a hadbavonult iparosok rászorult hátramaradottjaiknak segélyezésére, hanem még külön 500 P-t. A költségvetés tárgyalás után a közgyűlés egyhangúan megválasztotta a számvizsgáló bizottságot.

Az iparhatóság képviseletében jelenlévő dr. Hetthyéssy Jenő járási főszolgabiró további összetartásra és szeretetteljes együttmunkálkodásra hívta fel az iparosságot, s az iparosságnak a fronton küzdő iparosokkal szemben tanúsitott nemes és követésre méltó határozatának elismeréséül 200 P-t ajánlott fel fenti célra. A közgyűlés a nagylelkű ajánlatot nagy lelkesedéssel vette tudomásul, s lelkesen megéljenezte az iparosság igazságos ügyeinek lelkes pártfogóját. A mindvégig komoly és méltóságteljes közgyűlés a Himnusz eléneklésével ért véget.

Szabó Dezső

aki elsőnek számolta fel a zsidó-szabadkőműves-liberális világot Európában írja

a zsidóságról :

A zsidó franciaországban szenvedélyes francia, Angliában temperámentumos angol. Németországban felfokozott német. Olaszországban crescendo olasz volt és így tovább. És volt mindenütt: totális zsidó. Kedves fesztelenséggel tagadta, hogy faj volna és csak felekezetnek mondta magát mindenütt. Sajátos felekezet, melynek nemcsak hittartalma azonos. hanem egész lelkialkata, minden élet eszköze és: testi ismertetőjegyei is.

Nincs itt hely arra, hogy ismertessük azt a ma már közismert tényt, hogy hogyan szerezték hódításuk eszközévé, tényleg kitűnő stratégiával és taktikával: a növekvő kapitalizmus őrhelyeit és ugyanakkor az ezzel párhuzamosan fejlődő kizsákmányoltak viharosan növekvő elégületlenségének irányitását. Hogyan került kezükbe a bank, a gyár, az üzlet, a sajtó, a szellemi áruk piaca a gazdasági élet, némelyik országban olyan arányban, mely jogossá teszi azt a sejtést: hogy némely nemzetet a természet megfosztott az életösztön minden figyelmeztető erejétől. Itt csupán a liberálizmusnak egy-két jellemző vonására mutatok rá,

Felállították az antiszemitizmus védő tabuját. Jellemző, hogy ők, akik tagadták fajiságukat és csak felekezetnek mondták magukat: az ellenük tett mozdulást vagy védekezés, ezzel a faji elnevezéssel szörnyűködték az embertelenség legnagyobb bűnévé. És az is jellemző, hogy nem a pontos antijudista kifejezést használták, hanem az egész sémi fajt kanyarították maguk köré megbántottnak, melynek ők csak jelentéktelen töredéke. Mintha az ellenük itt-ott felmozduló védekező kisérlet a hatvan vagy nyolcvan millió arabság ellen készülő merénylet lett volna.

Mi volt ez az antiszemitizmus?

Ha egy elkergetett galiciai bement egy faluba, ott lassan alkoholistává mérgezte a parasztokat, elszedte kis földeiket, állataikat a felnövekvő hitelbe, ügyes pillanatokban kész kölcsönelvel elszedte a könnyelmű és bűnös nemes úr ősi kúriáját, földjeit, fiai már szerkesztők, bankigazgatók, képviselők, főrendiházi tagok lettek: ez liberálizmus volt és csodálatos emberi megértés.

Ha pedig ez ellen feljajdult valaki s követelte a kizsákmányolt nép védelmét: az antiszemita volt, klerikális, középkori sötétség, aki a Gyűlöletet hirdette nagy Gy-vel. Hát az a szegény galiciai nem ember, nem kell annak is élnie? Egy falu, egy nép élete árán.

Ha ők, visszaélve a kritika jogával, sok tényleges helyes kritika mellett: igyekeztek szétrágalmazni, szétoldani, bűnbakká rémíteni a nagylelkűen befogadó nép multját, hitét nemzeti nagyságait, szolidaritása fenntartó erőit, hagyományait, sajátos lelkét: az progresszivitás volt, természettudományos világnézet, szociális felfogás és ajróperség. De a róluk mondott legtárgyilagosabb, legszerényebb birálat, csak egy jelentékeny írójuk el nem ismerése is — csak jelentéktelen írójuk volt —: antiszemitizmus, embertelen elfogultság és más efféle volt.

Nincs miért sokszorozni a példákat. Egy világuralomra törő totális lelki alkatú faj Európa több országában teljesen a maga hódítása tankjévé sajátította a liberálizmust. Vagyon és hatalom szerző útjában egyaránt vonta érdekkörébe a múlt túlélő hatalmi tényezőit, az arisztokráciát, az Egyház főpapjait és az új világrendre éhes ploretárok szervezeteit Totális történelmi módszere nem tűrt liberálizmust. A liberálizmusnak számára egyetlen értelme, egyetlen tartalma volt: korlátlan hódítási és uralmi lehetőség a saját fajtája számára.

Dunántúlon évtizedek óta ismert és jól bevezetett európai hírű

GYÓGY- ÉS BORVIZFORRÁS

eladási osztálya keres vidéki eladási körzetek, lerakatok vezetésére agilis, vendéglői és kereskedői körökben összeköttetésekkel rendelkező

körzetképviselőket, lerakatvezetőket

Ajánlatokat a kiadóhivatalba „Természetes szénsav" jeligére

A nagyheti istentiszteletek sorrendje.

Virágvasárnap: Reggel 6 és 7 órakor csendes szentmise. Gyóntatás. 8 órakor a vasutasok lelkigyakorlatának befejezése Közös áldozás. 9 órakor orgonás diákmise. 10 órakor barkaszentelés utána nagymise a Passió éneklésével. Délután 3 órakor nagyböjti szentbeszéd és keresztúti ájtatosság. Este 7 órakor lelkigyakorlatos szentbeszéd az összes hivek részére a templomban. Mondja Sarang Ferenc lazarista atya, csepeli hitoktató. Szentbeszéd után rövid ájtatosság.

Nagyhétfő: Reggel 6 órakor csendes szentmise. Gyóntatás. Fél 7 órakor csendes szentmise. Negyed 8 órakor orgonás mise. Utána lelki gyakorlatos szentbeszéd. Délután 3 órakor keresztény oktatás a leányok részére Utána gyónási alkalom a lelkigyakorlat vezetőjénél. Este 7 órakor lelkigyakorlatos szentbeszéd az összes hivek részére a templomban. Utána rövid ájtatosság.

Nagykedd: Reggel 6 órától 8 óráig szentmisék és gyóntatás. 8 órakor lelkigyakorlatos szentbeszéd az összes hivek részére. Délután 3 órakor keresztény tanítás családanyák részére. Utána gyónási alkalom a lelkigyakorlat vezetőjénél. Este 7 órakor lelkigyakorlatos szentbeszéd az összes hivek részére a templomban. Utána rövid ájtatosság.

Nagyszerda: Reggel 6 órától 8 óráig szentmisék és gyóntatás. 8 órakor lelkigyakorlatos szentbeszéd. Délután 3 órakor keresztény tanítás a családapák részére. Utána gyóntatás. Este 7 órakor lelkigyakorlatos szentbeszéd az összes hivek részére a templomban. Utána rövid ájtatosság.

Nagycsütörtök: Reggel 6 órától 8 óráig gyóntatás és félóránkint áldoztatás. 8 órakor ünnepélyes nagy mise és közös szentáldozás. Nagymise után az Oltáriszentség átvitele a szent Anna oltárhoz. majd az oltárok megfosztása a díszüktől.

Nagypéntek: Reggel 8 órakor ünnepélyes szertartások, a Passio éneklése, csonkamise. Az Oltáriszentség kitétele a szentsírra. Szentbeszéd. Délután 3 órakor oltáregyesületi ima óra. Jeremiás próféta siralmai. Este 6 órakor szentség-eltétel.

Nagyszombat: Reggel 6 órakor szentség kitétel a szentsírra. 8 órakor szertartások, keresztvízszentelés, azután ünnepies szentmise. Este 6 órakor feltámadási körmenet.

CELLDÖMÖLKI HIRADÓ

Előfizetőinkhez!

A mai számunkkal egyidejűleg értesitjük a nem Celldömölkön lakó azon előfizetőinket, akik még az 1941. évről hátralékban vannak, azonkivül az 1942. év I. és II. negyedére szóló előfizetésüket nem fizették be.

Nagyon kérjük mindazon előfizetőinket akik részére az értesitőlapokat mellékeltük, hogy a feltüntetett összeget hozzánk mielébb befizetni sziveskedjenek. Tekintettel a mai nehéz gazdasági viszonyokra, mi is csak úgy tudunk áldozatokat hozni lapunk fenntartásáért, ha az Igen Tisztelt Előfizetőink is odahatnak, hogy úgy hátralékukat, mint július hó 1-ig járó előfizetésüket hozzánk befizetik.

Remélve, hogy felkérésünk megértő magyar lélekre talál, maradtunk

hazafias tisztelettel:
CELLDÖMÖLKI HIRLAP kiadóhivatala.

— **Nagyheti istentiszteletek az evangélikus templomban.** Virágvasárnap d. e. 9 órakor a helybeli és fiiliabeli leventék részére az ifjúsági otthonban úrvacsorai előkészítő. 10 órakor istentisztelet, úrvacsoraosztással. Minden este a templomban 7 órakor istentisztelet, amikor is az igehirdetés központi gondolata: Ének a kereszt oltáránál. Virágvasárnap „Krisztus ártatlan bárány". Kedden: Nagy engedelmes voltát. Szerdán: Viselvén bűneinket. Csütörtökön este Úrvacsorai istentisztelet: Miérettünk megholtál. Pénteken d. e. 9 órakor ifjúsági istentisztelet. 10 órakor istentisztelet úrvacsoraosztással. Este: Megváltottál minket. Szombaton: Adj békességet.

— **A helybeli vasutasok lelkigyakorlata,** melyet az elmult hét utolsó napjain rendeztek. vasárnap reggel a 8 órai misén közös áldozással fejeződött be. A lelkigyakorlatos szentbeszédeket Hites Kristóf bencés tanár tartotta.

— **Új gazdasági felügyelő.** A m. kir. földmüvelésügyi miniszter Lacza Vilmos győri lakost gazdasági felügyelővé kinevezte és a celldömölki gazdasági felügyelőség vezetésével bizta meg. Az új gazdasági felügyelő már el is foglalta állomáshelyét.

ELADÓ! 430 □-öl terjedelmű elsőrendű házhely a Pápai-utcában. Érdeklődni lehet Pápai-u 5 alatt

— **Vasúti áthelyezések.** A Máv Igazgatósága Farkas Lajos celldömölki illetőségű tiszti napidíjast a nagykanizsai szertárról a székesfehérvári szertárhoz, Gerőffy Jenő órabéres irodakezelőt Celldömölkről Kolozsvárra, Zsirav-Szabó Károly volt CFR fömozdonyvezetőt Kolozsvárról Celldömölkre Kiss Géza kocsilakatost Nagyváradról Celldömölkre, Turkovics János máv. altiszt, Urián Simon,Ható István, Molotkov Sándor szertári munkásokat a kolozsvári üzletvezetőségtől a celldömölki szertárhoz áthelyezte.

— **Felhivás az iparosokhoz.** Az ipartestület elnöksége felkéri t. tagjait, hogy szombaton este ½ 6 órakor és vasárnap ½ 10 órakor sziveskedjenek az ipartestület székházában megjelenni, ahonnan zászló alatt fognak a föltámadási körmenetre illetve a vasárnap délelőtti szentmisére kivonulni.

— **Tanítónőbeiktatás.** Mint lapunk elmult heti számában jeleztük most volt a celli evang. tanítónő beiktatás a templomban. Az istentisztelet keretében Molitorisz János esperes lelkész vette ki az eskűt Egyed Irma megválasztott tanítónőtől. majd utána a gyülekezet nevében a felügyelő akadályoztatása miatt Kirchner Elek ig. mérnök. presbiter szép beszédű kiséretében köszöntötte, az egyházmegyei tanítóegyesület nevében pedig Papp Sándor somjéni ig.-tanító elnök mondott a kartársak nevében üdvözlő szavakat, melyekre a beiktatott tanítónő válaszolt. Tanítványai és a Leányegyesület virágot adtak át s keresetlen szavakkal köszöntötték az új vezetőjüket.

— **Jól sikerült műkedvelő szinielőadás.** A celldömölki Dolgozó Lányok egyesülete Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepén nagy közönség előtt mutatta be a Fabiola c. vallásos drámát. A darab előadása igen sikeres volt. A közönség sokszor nyilt tapssal is kifejezte tetszését. Minden dicséretet megérdemelnek a szereplők és különösen Fessler Erzsébet tanítónő, DL vezető, aki fáradságos munkával juttott el kedves lányaival a sikeres előadásig.

— **Legénygyűlés.** A nagyhét keddjén este 9 órakor, a rendes legénygyűlés ideje alatt végzik el az egyleti tagok a szokásos húsvéti szentgyónást. A vezetőség ezúton is meghívja erre azokat a tagokat, akik a legutóbbi gyűlésen nem voltak jelen és a kihirdetésről nem szereztek még tudomást. Gyülekezés a Katolikus Házban.

— **Felvétel.** A m. kir. földművelésügyi miniszter Tóth Gyula celldömölki községi kisegítő munkaerőt a szombathelyi kataszteri helyszinelési felügyelőséghez díjnoknak kinevezte.

— **Sakkverseny.** A vönöcki Kalot legényeit látta vendégül sakkversenyre a celldömölki Katolikus Legényegylet március 22-én, vasárnap. Az esti órákig elhuzódó csapatversenyt a vönöckiek nyerték meg 53:47 pontarányban. Az egyéni versenyben Boros János celldömölki versenyző lett az első, aki 20 pontot szerzett és minden játékát megnyerte. Második ugyancsak a celldömölki Varga Károly, aki 15 pontott szerzett. Míg Csuka János vönöcki versenyző 13 ponttal harmadik helyezést ért el. A nemes verseny reméléhetőleg még többször megismétlődik a két egyesület között. A vönöcki legények nagy felkészültsége meglepő volt és csak dicsérettel szólhatunk teljesítményükről.

— **Csendesnap.** A helybeli evang fiúpolgáristáknak az elmult kedden és szerdán, a leánypolgáristáknak csütörtökön és pénteken az ifj. otthonban úrvacsoraelőkészítő csendesnapi előadások voltak; Jézus Krisztus hatalma a diák életében cím alatt. Utána úrvacsorát vettek. Az előadásokat Hubert István vallástanító lelkész tartotta s ugyancsak ő szolgáltatta ki az úrvacsorát is.

— **Teaest Tokorcson.** Az elmult vasárnap este a tokorcsi evangélikus Nőegylet az iskolákban szeretetvendégséget rendezett, amelyen Szabó Antal tanító a Leányegylet tagjaival kedves és tanulságos jeleneteket, énekszámokat, szavalatokat adatott elő. Mollinárisz-Jánosné felolvasással, Hubert István s. lelkész előadással szerepelt. Utána a Nőegylet tagjai teát szolgáltak fel a megjelenteknek. akik felekezeti különbség nélkül nagy tömegben töltötték meg az iskolát. Szép erkölcsi és anyagi sikerrel járt a rendező egyesületnek a teaest.

— Szülői értekezlet. A helybeli [redacted] iskola csütörtökön szülői értekezletet tartott, amelyen Egyed Irma tanítónő tartott értékes, gondolatokban gazdag előadást: Mit kívánhat az iskola a szülőtől és a szülő az iskolától.

— Közgyűlés. A Celldömölki Vasutasok Köre f. évi március hó 29-én, vasárnap délután 17 órakor egyesületi helyiségében az alant közölt tárgysorozattal tartja XVI. rendes évi közgyűlését, amelyre az egyesület tagjait tisztelettel meghívja az elnökség. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés. 3. Pénztárosi jelentés. 4. Könyvtárosi jelentés. 5. Az 1941. évi zárszámadás és vagyonmérleg. 6. A számvizsgálók jelentése, a felmentvény kérése. 7. Az 1942. évi költségelőirányzat. 8. Tisztújítás. 9. Indítványok. 10. Zárobeszéd. Tagjainkat kérjük, hogy akadályoztatásuk esetén „meghatalmazással" képviseltessék magukat. Egy tag saját szavazatán kívül még 3 szavazót képviselhet. A meghatalmazás nyomtatvány Simon Károly körkezelőnél, az egyesület titkáránál és a kör helyiségében kapható.

A celldömölki kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság.

681/1942. tk. szám.

Végzés.

A telekkönyvi hatóság az Ostffyasszonyfán, 1941. augusztus 14-én kelt vázrajz alapján özv. gróf Niczky Ferencné Wedrax Evelin budapesti lakos kérelmére elrendelte, hogy a telekkönyvi iroda az ostffyasszonyfai 355. sz. tkvi betétben A+5 sorsz. 2589/4 hrsz. alatt felvett ingatlant jegyezze le és ossza meg: 2589/5 hrsz. 3 kat. hold 200 öl és 2589/6 hrsz. 12 hold 800 öl, 2589/7 hrsz. 64 hold 290 ölnyi részekre és ezeket ugyanezen betétbe jegyezze vissza.

A telekkönyvi hatóság megállapítja, hogy a 2589/7 hrsz. ingatlanra dr. Ajkay Zoltán budapesti lakos 5000 pengős, a 2589/6 hrsz. ingatlanra pedig Varga Sándor és neje Marton Rozália ostffyasszonyfai lakosok 20.000 pengős vételi ajánlatot tettek és az ajánlott vételár 10—10 %-nak megfelelő 500 és 2000 pengőt bírói letétbe helyeztek.

A telekkönyvi hatóság a kérelem folytán árverési határnapul: 1942. április 11. (tizenegyedik) napjának d. e. 9 óráját hivatalos helyiségébe (I. em. 12. ajtó) kitűzi és felhívja a jelzálog hitelezőket, hogy a felhívás kézbesítésétől számított 15 nap alatt észrevételeiket előterjeszthetik.

Egyúttal közhírré teszi, hogy a vételi ajánlat 10 %-át kitevő bánatpénz bírói letétbe helyezése mellett legkésőbb a tárgyalás előtti nap déli 12 óráig bárki tehet a megajánlott vételárat legalább 1 %-kal meghaladó vételi ajánlatot.

A hirdetést a folyamodó köteles a Celldömölkön megjelenő Celldömölki Hírlap első lapszám a tárgyalási határnapot legalább 15 nappal megelőzőleg közzétenni és azt a tárgyaláson igazolni. E végzést kihirdetés végett megküldi Csönge, Kenyeri, Ostffyasszonyfa és Kemenesmihályfa község elöljáróságának.

A fenti határnapon megtartandó tárgyaláson az, aki már szabályszerű írásbeli ajánlatot tett, a legmagasabb ajánlatot legalább egy százalékkal meghaladó új ajánlatot tehet, ha a letett bánatpénz összegét az új ajánlatnak megfelelően kiegészíti.

A legtöbbet igérő vevő köteles a vételárat a 1400/933 M. E. sz. rendelet 19. §-a alapján történt odaítélésről számított 30 napon belül bírói letétbe helyezni.

Ha az ajánlattevő a vételárat a megállapított határidőben nem fizeti meg, bármelyik érdekelt kérheti annak kimondását, hogy a vételi ajánlat hatályát veszíti és ez esetben az ajánlattevő az eljárásban résztvett felek költségeit is megtéríteni köteles. Ezenfelül a bánatpénzt is elveszíti.

A tárgyaláson lehetőleg a vételár felosztására vonatkozó sorrend is meg fog állapíttatni. Ezért a telekkönyvi hatóság a jelzálogos hitelezőket és a m. kir. adóhivatalt azzal idézi meg, hogy az ingatlant terhelő követeléseik összegét feltüntető kimutatásokat hozza magával.

Celldömölk, 1942. március hó 2-án.

Dr. Gyürk László, sk. kir. jb. elnök.

A kiadmány hiteléül:
Gáfin Iván sk. irodatiszt.

NEMZETI MOZGÓ

Beáta és az ördög március hó 28-án, szombaton este $^1/_2$7 és 9 órakor és 29-én, vasárnap délután $^1/_2$3, $^1/_2$5, $^1/_2$7 és este 9 órakor kerül bemutatásra rendes helyárakkal. Egy megrázó szerelmi tragédia.

A fehér Sejk április hó 1-én, szerdán este $^1/_2$7 és $^1/_2$9 órakor kerül műsorra, csak 1 napig. A fehér leány és a Sejk szerelme. Filléres helyárak!

Rózsalabot április 2-án, csütörtökön este $^1/_2$7 és $^1/_2$9 órakor kerül lejátszásra, csak 1 napig. Szív-Izgalom-Szerelem-Muzsika. Filléres helyárakkal.

— Postamesteri kinevezés. A soproni posta és távirda igazgatóság Porkoláb Erzsébet celldömölki postakiadónőt Bodóhegyre postamesterré kinevezte.

— Közgyűlés. A Légoltalmi Liga celldömölki csoportja folyó hó 29-én, vasárnap délelőtt fél 12 órakor tartja rendes évi közgyűlését.

— Uj mozdonyvezető tanoncok. A szombathelyi Üzletvezetőség Collognáth Dezső, Matusz András, Exner Lajos és Rácz István műszaki vizsgával rendelkező lakatosokat a szombathelyi Máv. Műhelyből a celldömölki Fűtőházhoz mozdonyvezetőtanoncoknak áthelyezte.

Vadőri alkalmazást nyerhet: nyugalmazott csendőr, rendőr, vasutas. Érdeklődni lehet a KIADÓBAN.

SPORT

Mura SE—CVSE 1:0 (0:0)

Muraszombat. Vezette: Koltai.

Mura SE: Jandl — Gerencsér, Erzsén — Teskovits, Kukannya, Zadravec — Kolossa, Gombosi, Csagran, Hajer, Várhegyi.

CVSE: Kéri — Jób, Polgár — Döbrönlei, Pukler, Varga L — Márkus, Pajor, Süle I., Németh, Budai.

Hétről-hétre újabb és újabb játékosokkal kísérletező CVSE nem találta magára, ismét két pontot adott le.

A hosszú utazás fáradalma meglátszott a csapat játékán. A mérkőzés erős Mura támadással indul, 15 percig szóhoz sem jut a CVSE, ezután a CVSE is támad, de gólképtelen és erélytelen csatársora eredményt nem tud elérni. Kéri ismét kitett magáért, szebbnél szebb védésével sok gólt mentett meg a kapunt.

Szünet után a 8. percben a büntetőt Kukannya mellélövi. Mura a 30. percben szerzi meg a győzies gólt. A gól után nagy iramot diktál a CVSE, fölénybe is kerül. A 34. percben alkalma lett volna kiegyenlíteni, de a 11-est Németh a pótkapus kezébe rugja. Jandl kapust a bíró kiállította. Az utolsó percben Németh is a kiállítás sorsára kerül.

Jók: Várhegyi, Gerencsér, illetve Kéri, Pukler és Jób.

Koltai játékvezető nagyobb hibát nem vétett. Németh kiállítása azonban túlszigorú volt.

Bírálat: A CVSE egy kis szerencsével a mérkőzést megnyerhette volna. A csatársor gyökeres átalakításra szorul. A támadólánc leggyengébb tagja Süle I. volt, akit edzés nélkül állítottak be a csapatba.

*

Vasárnap délután a Haladás II csapatával játszik bajnoki mérkőzést a CVSE csapata. Reméljük, hogy a hazai pályán pontot tud szerezni a CVSE.

— Meghívó. A VOGE helyi csoportja folyó hó 29-én, vasárnap délután 6 órakor tartja rendes évi közgyűlését a Vasutas Otthonban. Közgyűlésünkön a központot Horváth Gergely országos alelnök, a munkás szakcsoport elnöke és Matesits József főintéző, elnöki tanácstag fogja képviselni. Közgyűlésünk kiemelkedő tárgya a vasutasság anyagi helyzetének további javítása és közelállásának mikénti orvoslása lesz. A vasutasság saját érdekeit védi, ha minél többen jelennek meg a gyűlésen, erre kérünk fel minden vasutast. Az Elnökség.

SÁRVÁRI HIRADÓ

— Lelkigyakorlatok. A sárvári katolikus férfiak részére Szendy László dr. a szombathelyi nagytemplom plébánosa, míg a katolikus hölgyek számára Rogáis Ferenc dr. prelátus-kanonok tartott a közelmúlt napokban 3—3 napos lelkigyakorlatot a Szent Imre teremben. A szentbeszédeket a hívők hatalmas serege hallgatta végig.

— Református misszionárius Sárvárott. Döbrössy Lajos református lelkész, volt mohamedán külmisszionárius vasárnap este 6 órakor a két protestáns felekezet közös templomi ünnepélyén előadást tart Sárvárott.

— Keller Ferenc tanár a sárvári tűzoltó testület új parancsnoka. Héttőn délután ült először egybe a sárvári tűzoltó egyesület új tisztikara, Markó István dr. szolgabíró, járási tűzrendészeti felügyelő elnöklete mellett. Megjelent többek között Magyarász Flórián városbíró, Buday László vezetőjegyző egyesületi elnök, Kiss Imre dr. ügyvéd, valamint Keller Ferenc polgári iskolai tanár, az új parancsnok. Markó István dr. tűzrendészeti felügyelő bevezető szavaiban rámutatott azokra a nehéz, de egyben nemes feladatokra, amelyek mint nemzetvédelmi, mint nemzetnevelési téren a tűzoltóságra várnak. Kérte az egyesület tisztikarát, legyen segítségére nemcsak a város, de lehetőség hez mérten az egész járás tűzrendészetének új alapokra fektetésében. Budai László vezetőjegyző, egyesületi elnök őszinte örömének adott kifejezést az egész város társadalma nevében, hogy a tűzoltó ügyek intézése ismét lelkes emberek kezébe került. Biztosította Markó István dr. szolgabírót nemcsak a tisztikar, de az elöljáróság támogatásáról is, úgyszintén teljes bizalom fogadja Keller Ferenc polgári iskolai tanár parancsnoki működését. Keller Ferenc tanár válaszában arra tett ígéretet, hogy minden tőle telhetőt elkövet a nagy multú, a még nagyobb jövőjű, katonás szellemű testület felvirágoztatására.

— Ártatlan Izrael. A sárvári főszolgabíróságon alig múlik el hét, hogy valamilyen zsidó visszaélés ügyében tárgyalást ne kellene tartani. Legutóbb Izrael Ármin cukorkakereskedő állott vádlottként a rendőrbíró előtt, mert minden engedély nélkül nagybani elárusítást is folytatott. Semmiféle köntörfalazása sem segített azonban most már rajta, mert 500 pengő pénzbírsággal sújtották. Ármin az ítéletben duzzogva bár, de megnyugodott. A kis ártatlan!...

Celldömölki Hírlap
Kiadja:
A Vasvármegyei [redacted] R. T.
Felelős kiadó:
Takáts Károly
Lapzárta: csütörtök délben 12 órakor.
Vasvármegyei nyomda, Celldömölk.

Kérődzőink felfúvódása

Irta: Rába Tivadar
téli gazdasági isk. tan. Jánosháza

Alig van betegség, amely az állattenyésztő gazda gondatlanságát, a helytelen legeltetést, takarmányozást oly gyakran és súlyosan megbosszulná mint éppen a kérődzők felfúvódása. Ezért kell, hogy minden állattenyésztő a felfúvódásnak nemcsak okaival, de az ellene való eredményes védekezéssel is tisztában legyen. Sajnos azonban sokszor a gondos kezelés mellett is jelentkezik a betegség, mely hirtelen fellépése gyors lefolyása és életveszélyessége folytán azonnali beavatkozást kíván. Sokszor egy két negyedórai késés elhullását jelenti a beteg állatnak. Nincs idő várakozásra a szomszéd, vagy távolabbi községben lakó állatorvos előhívására, cselekedni kell, de mindjárt.

A betegség legjellegzetesebb tünete már mindjárt a betegség elején a has térfogatának lassú vagy gyorsabb növekedése. A has nagyobbodása, különösen a baloldalon észlelhető. A kopasz éhgödör elsimul, kiemelkedik, majd kidomborodik. A hasfalak igen feszesek, s alig nyomhatók be s a bendőben lévő gázok miatt rugalmasak. Fülünket a beteg horpaszára téve a bendőben pattogást, recsegést lehet hallani, de kongást nem.

A bendő tágulásával arányosan mind erősebb nyomást gyakorol a rekeszizomra és közvetve a tüdőre, ezért a légzés fokozatosan nehezebb lesz, a beteg állat száját nyitva tartja, nyelvét kilógatja. Vérkeringési zavarok folytán a száj nyálkahártyái szederjes színt öltenek a szemek kidüllednek, vérbeborulnak, az állat arckifejezése ijedt, erősen izzad, majd fulladási tünetek állanak, a végtagok és fülek elhidegülnek, a szív működése lassubb lesz, a hátsó végtagok inognak, végül az állat összeesik és görcsök közt elhull.

Hogy ez meg ne történjék a gazda még idejében fogjon hozzá a beteg állat kezeléséhez.

A gázok elvezetését különösen enyhébb esetekben először a szájon igyekszünk megejteni. Ezen célból a beteg állat hasát, különösen baloldalon, erélyesen csutakoljuk, közben hideg vízzel locsoljuk.

Súlyosabb esetekben bárzsingcsövet vezetünk a bendőbe és így távolítjuk el a felhalmozódott gázokat.

Sokszor megtörténik, hogy minden igyekezet ellenére a gázok nem távolodnak el, az állat állapota súlyosbodik, fulladási tünetei mind inkább fokozódnak. Ekkor tehát a legerélyesebb és legbiztosabb eljáráshoz a szúrcsapoláshoz kell folyamodni.

A csapolást úgy hajtsuk végre, hogy az állat baloldalára állunk arccal az állat csípője felé. Ekkor a trokárt a jobbkezünk hüvelyével egyűtt a horpasz közepén annak legjobban kidudorodott részén, hegyét a jobb láb könyökének irányítva a horpaszba ütjük. Ezután a tőrt kihúzzuk a hüvelyt pedig bent hagyjuk. De szúrcsap (trokár) híján sem kell a reményt feladni, mert a bendőszúrást bármely éleshegyű késsel is megejthetjük. Ilyenkor a kést hasonlóan a szúrcsapoláshoz, beszúrjuk a bendőbe és azután fordítunk rajta egyet, hogy a kés pengéje az ejtett seben keresztbe álljon. Így nyitunk utat a gázoknak, melyeknek eltávozása után az állatok megnyugszanak és utókezelésre alig szorulnak.